

Høringsnotat

1. Innledning

Tillatelser til oppdrett av laks, ørret og regnbueørret er antallsbegrenset og tildeles i tildelingsrunder mot vederlag. Hver tillatelse er avgrenset til et visst antall tonn MTB (Maksimalt Tillatt Biomasse), normalt 945 tonn i Troms og Finnmark, og 780 tonn i resten av landet. MTB innebærer at oppdretter aldri kan ha stående en biomasse i sjø som overstiger tillatelsens pålydende. Har oppdretter flere tillatelser, kan oppdretter (med visse begrensninger) ha stående en biomasse som utgjør summen av tillatelsene. Hver tillatelse er knyttet til en lokalitet, og også lokalitetene er avgrenset i MTB. Oppdretter kan uavhengig av antall tillatelser han innehar, aldri ha stående en biomasse på en lokalitet som overstiger den MTB lokaliteten er klarert for.

Nytt system for kapasitetsjusteringer i norsk lakse- og ørretoppdrett trådte i kraft 15. oktober 2017. Systemet innebærer at hver tillatelse blir hjemmehørende i et av 13 produksjonsområder langs kysten. Innenfor hvert av disse produksjonsområdene vurderes næringens miljøpåvirkning i form av hvordan lakselus påvirker vill laksefisk. Er miljøpåvirkningen akseptabel (grønt) vil næringen kunne tilbys vekst. Er miljøpåvirkningen moderat (gult) fryses kapasiteten, og er miljøpåvirkningen uakseptabel (rødt) kan kapasiteten senkes. Systemet blir gjerne omtalt som "trafikklyssystemet", og er forankret i Meld. St. 16 (2014-2015) og Innst. 361 S (2014-2015).

Nærings- og fiskeridepartementet har fått gjennomført en risikovurdering av lakselussituasjonen i alle 13 produksjonsområdene, og har karakterisert hvert område i henhold til miljøpåvirkningen i "grønne", "gule" og "røde" områder. Departementet tar med dette sikte på å gi tilbud om å øke produksjonskapasiteten i grønne produksjonsområder med 6 pst på tillatelsesnivå. I dette høringsforslaget foreslår departementet å gi tilbud om å øke MTB for tillatelser til akvakultur med laks, ørret og regnbueørret med 2 pst. innenfor "grønne" produksjonsområder. Enkelte innehavere av tillatelser vil, dersom de oppfyller visse fastsatte miljøkrav og mot søknad, motta et tilbud om økt kapasitet på eksisterende tillatelser med inntil 6 pst. Dette tilbudet gjelder i alle produksjonsområder for de aktørene som oppfyller kriteriene for unntak. Endringer på tillatelsesnivået påvirker ikke MTB på lokalitetsnivå. Ønsker oppdretter nye eller utvidede lokaliteter, må dette omsøkes på ordinært vis, jf. [laksetildelingsforskriften](#) kapittel 6.

Som nevnt ovenfor tar departementet sikte på å tildele totalt 6 pst. økt kapasitet i grønne produksjonsområder. Etter at det er tildelt økt kapasitet i form av MTB på eksisterende tillatelser, vil den resterende andelen bli tildelt gjennom nye tillatelser. Departementet tar på et senere tidspunkt sikte på å sende på høring et forslag til forskrift om tildeling av nye tillatelser.

Hovedelementene i høringsnotatet er:

- Departementet vil tildele 6 pst. kapasitetsøkning i grønne produksjonsområder

- Etablerte aktører i "grønne" produksjonsområder vil få tilbud om å øke kapasiteten med 2 pst per tillatelse.
- Etablerte aktører i alle produksjonsområder, som oppfyller kriteriene for unntak, vil på basis av nærmere angitte regler bli tilbudt inntil 6 pst. kapasitetsøkning per tillatelse.
- Etter at tildelingen av økt kapasitet er gjennomført, vil departementet tildele den resterende kapasitetsøkningen i form av nye tillatelser i "grønne" produksjonsområder, slik at det totalt blir tildelt 6 pst. i slike områder.
- Det foreslås en rekke prosessuelle regler for å sikre gjennomføring av kapasitetsøkningen.

Forslaget til forskrift er delt inn slik at det innledningsvis er inntatt bestemmelser om virkeområde, herunder hvilke produksjonsområder det vil bli gitt tilbud om økt kapasitet på eksisterende tillatelser. Kapittel 2 angir de nærmere bestemmelser for tildelt av økt kapasitet på eksisterende tillatelser og kapittel 3 inneholder regler om tildeling av økt kapasitet på bakgrunn av unntaksregler, dvs. oppfyllelse av visse angitte kriterier.

Det er besluttet at vederlaget skal være 120 000 kroner per tonn tillatelsen blir utvidet med. Vederlagets størrelse er ikke en del av høringen.

2. Bakgrunn – Fargelegging av produksjonsområder

2.1.1 Innledning og råd

Beslutningen om produksjonskapasiteten bør økes, fryses eller reduseres i et produksjonsområde tas av regjeringen på bakgrunn av faglige råd. Det følger imidlertid av havbruksmeldingen (Meld. St. 16 (2014-2015)) at dersom data viser en endring i påvirkning de to årene vil myndighetene måtte gjøre grundigere vurdering ut i fra den samlede miljøtilstanden. Det vil her være viktig å ta inn ulike forklaringsvariabler, og sannsynlighet for å komme over i en annen kategori, jf. tabell 8.1–8.3 i havbruksmeldingen. Her kan for eksempel parametere som temperatur og salinitet gjøre seg gjeldende. En annen vurdering vil være å se på om datagrunnlaget viser en trend i den ene eller andre retningen. I en helhetsvurdering vil det også kunne være naturlig å se hen til samfunnsøkonomiske konsekvenser av ulike valg. Regjeringen har tidligere varslet at den første kapasitetsjusteringen i det nye systemet vil skje i år, men at kapasiteten ifm. denne tildelingsrunden ikke vil senkes i røde områder¹. Hvilke produksjonsområder som er karakterisert som "grønne", "gule" og "røde" er besluttet, og beslutningen ble publisert 30. oktober 2017, se departementets internettside:

<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/regjeringen-skrur-pa-trafikklyset/id2577032/>.

Det faglige rådet som ligger til grunn for vurderingen av de ulike produksjonsområdenes status er gitt på grunnlag av en rapport fra en bredt sammensatt ekspertgruppe, som har gått gjennom all tilgjengelig kunnskap på området. Ekspertgruppen har vurdert årene 2016 og 2017, men har ikke gjort en samlet vurdering for de to årene. De har også vurdert usikkerhet knyttet til sine vurderinger. En styringsgruppe, sammensatt en representant fra henholdsvis Veterinærinstituttet, Havforskningsinstituttet og Norsk institutt for naturforskning, mener ekspertrapporten gir en god beskrivelse av lakselus sin påvirkning på vill laks i de ulike

¹ Se begrunnelse i pkt. 2.1.3 nedenfor.

produksjonsområdene, spesielt i områder med liten usikkerhet. Styringsgruppen har gjort en samlet vurdering for perioden 2016-2017, basert på lik vektning av årene. Der vurderingene er forskjellige for et område i de to årene og usikkerheten er middels eller stor, har styringsgruppen valgt en konservativ tilnærming, som innebærer at det er det året med høyest risiko som har blitt gitt størst vekt.

Styringsgruppens råd ser slik ut:

- **Sannsynlig dødelighet < 10% med liten usikkerhet:** Områdene 1, 8, 9, 11, 12, og 13. Metodene er samstemte i at det er liten usikkerhet i denne vurderingen.
- **Sannsynlig dødelighet < 10 % med middels usikkerhet:** Område 10. Usikkerheten er vurdert til middels fordi smittepresset har økt i området fra 2016 til 2017, og det finnes lite overvåkingsdata fra område.
- **Sannsynlig dødelighet 10-30% med middels usikkerhet:** Område 5 og 7. Usikkerheten i område 5 er vurdert til middels fordi det er lite overvåkingsdata i et område der det er predikert høyt smittepress. I område 7 er usikkerheten knyttet stor variasjon i smittepresset mellom 2016 og 2017, og lite kunnskap om utvandningsruter.
- **Sannsynlig dødelighet 10-30% med stor usikkerhet:** Områdene 2 og 6. Usikkerheten i område 2 er vurdert til stor fordi de ulike indikatorene spriker fra observerte lave påslag på trålfanget smolt til høyt modellert smittepress i området. I område 6 er usikkerheten knyttet til stor variasjon i smittepresset mellom 2016 og 2017, og stor usikkerhet knyttet til utvandningsruter fra elver som utgjør opptil 25% av Norges smoltproduksjon.
- **Sannsynlig dødelighet > 30% med liten usikkerhet:** Område 3. Metodene er samstemte i at det er liten usikkerhet i denne vurderingen.
- **Sannsynlig dødelighet > 30% med middels usikkerhet:** Område 4. Usikkerheten er vurdert til middels fordi det finnes bare overvåkingsdata fra deler av området, som viser høy risiko, samtidig som deler av området har dårligere dekning.

Både ekspertgruppen og styringsgruppen er samstemte om at rapporten som er basert på dagens kunnskapsstatus, gir en god beskrivelse av risiko for lakselusindusert dødelighet for laks i produksjonsområdene, spesielt i områder med liten usikkerhet.

2.1.2 Departementets beslutning

Det er besluttet at 8 produksjonsområder settes til grønt (produksjonsområdene 1 og 7-13), tre produksjonsområder settes til gult (2, 5 og 6) og to produksjonsområder settes til rødt (3 og 4).

Fiskeriministerens vurdering er i hovedsak den samme som rådene fra styringsgruppen, men etter en helhetlig vurdering er det besluttet å sette produksjonsområde 7 til grønt.

Fiskeriministeren mener at lusepåvirkningen i området ligger innenfor et akseptabelt risikonivå og at dette kan underbygges av gode faglige vurderinger.

Ekspertgruppen vurderte at risikoen for lakselusindusert dødelighet i produksjonsområde 7 var moderat i 2016 og lav i 2017. Ekspertene har satt usikkerheten knyttet til disse vurderingene til middels. Dette skyldes i hovedsak stor variasjon i smittepresset mellom 2016

og 2017, og lite kunnskap om utvandningsruter. Kunnskap om utvandningsruter har mindre betydning i 2017 da smittepresset i år var lavt, og relativt jevnt fordelt i området. Hvilken rute laksen brukte på vei ut i havet hadde derfor mindre betydning.

Temperatur og salinitet er med i beregningsgrunnlaget i flere av modellkjøringene som inngår i de faglige vurderingene. Utover dette er det ikke elementer knyttet til temperatur og salinitet som har vært avgjørende for regjeringens avgjørelse om å sette produksjonsområde 7 til grønt.

Det er lagt vekt på den gode trenden i utviklingen i forekomst og kontroll med lakselus i oppdrett i området. Det er i tillegg lagt vekt på at de positive samfunnsøkonomiske konsekvensene er vurdert til å være betydelig større enn de negative.

En sammenfatning av ekspertgruppens rapport, styringsgruppens råd og regjeringens beslutning er gitt i tabell 1.

Tabell 1. Sammenfatning av ekspertgruppens vurdering av risiko for luseindusert dødelighet hos villfisk, ekspertenes vurdering av usikkerhet, styringsgruppens råd og regjeringens beslutning om farge til produksjonsområdene.

Prod.-områder	Ekspertgruppens rapport			Styringsgruppens råd	Regjeringens beslutning
	2016 Risikovurdering	2017 Risikovurdering	Usikkerhet		
1	< 10%	< 10%	Liten	< 10%	
2	10-30%	< 10%	Stor	10-30%	
3	> 30%	> 30%	Liten	> 30%	
4	10-30%	> 30%	Middels	> 30%	
5	10-30%	10-30%	Middels	10-30%	
6	10-30%	< 10%	Stor	10-30%	
7	10-30%	< 10%	Middels	10-30%	
8	< 10%	< 10%	Liten	< 10%	
9	< 10%	< 10%	Liten	< 10%	
10	< 10%	< 10%	Middels	< 10%	
11	< 10%	< 10%	Liten	< 10%	
12	< 10%	< 10%	Liten	< 10%	
13	< 10%	< 10%	Liten	< 10%	

Ekspertgruppens og styringsgruppens råd kan i sin helhet leses her:

<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/regjeringen-skrur-pa-trafikklyset/id2577032/>

2.1.3 Vedrørende områder der det ikke gis tilbud om økt kapasitet

Som det fremgår av tabell 1 er det besluttet at produksjonsområde 2, 5 og 6 er "gule". Det følger da av systemet at kapasiteten i disse områdene fryses, jf. Meld. St. 16 (2014-2015) kap. 8.3.

Det er besluttet å sette produksjonsområdene 3 og 4 i "rødt", men det har tidligere blitt besluttet at produksjonskapasiteten i "røde" produksjonsområder ikke skal senkes ved denne første kapasitetsjusteringen. Det er i hovedsak to grunner til dette. For det første har Nærings- og fiskeridepartementet vært tydelige på at det skulle gjennomføres en prøvekjøring av det nye systemet før det endelige vurderingen skulle gjøres. Den opprinnelige planen var at prøvekjøringen skulle vært gjennomført innen utløpet av 2016, men prøvekjøringen ble ikke gjennomført før våren/sommeren 2017. I perioden fra prøvekjøringen var gjennomført og frem til vurderingen som ligger til grunn for beslutningen om kapasitetsjustering har det derfor ikke vært tid for næringen til å foreta tilpasninger, som de kunne ha gjennomført om prøvekjøringen hadde blitt gjort tidligere.

For det andre har det vært stor debatt rundt de modellene som benyttes som grunnlag for vurderingene av havbruksnæringens påvirkning på vill laksefisk. Selv om modellene etter departementets syn er gode nok til å forvalte etter, er det også mangler i kunnskapsgrunnlaget. En mer gradvis innføring av systemet vil derfor etter vårt syn være hensiktsmessig nå. Frem mot 2019 vil det foreligge bedre kunnskap, modellene vil ha blitt kjørt flere ganger og næringen vil ha hatt bedre mulighet til å tilpasse seg. Det er således en helhetsvurdering som ligger bak beslutningen om å vente med å redusere kapasiteten i de "røde" områdene.

3. Nærmere om forslaget

I det følgende gjennomgås forslag til forskrift som nå sendes på høring. Kort oppsummert dreier det seg om regler for gjennomføring av tildeling av økt MTB på eksisterende tillatelser hjemmørende i grønne områder samt tilsvarende for tildeling av økt MTB til de som oppfyller kravene for unntak.

3.1 Om tildeling av økt kapasitet

Regjeringen har besluttet at det skal tildeles 6 pst. kapasitetsøkning i grønne produksjonsområder. I tillegg skal det gis tilbud om kapasitetsjustering for de aktørene som oppfyller kravene for unntak. Fordelingen mellom økt kapasitet på eksisterende tillatelser og tildeling av nye tillatelser er slik:

- 1) I "grønne" områder skal produksjonskapasiteten økes med totalt 6 pst.
- 2) Det gis tilbud om 2 pst. økt kapasitet på hver tillatelse som er hjemmehørende i grønne produksjonsområder
- 3) Det gis i tillegg tilbud om kapasitetsøkning for de som oppfyller kravene for unntak i "grønne" produksjonsområder, men ingen tillatelser vil kunne bli økt med mer enn 6 pst. Tilbudet gis basert på innsendte søknader.
- 4) Det gis også tilbud om 6 pst økt kapasitet på tillatelser i "gule" og "røde" produksjonsområder for de som oppfyller kravene for unntak. Tilbudet gis basert på innsendte søknader (dette omhandles i neste kapittel).
- 5) Når tildelingen av økt kapasitet (2 pst. + kapasitetsøkning basert på unntaksregler) er gjennomført, tildeles den resterende kapasitetsøkningen som nye tillatelser.
- 6) Nye tillatelser vil tildeles gjennom auksjon. Departementet vil på et senere tidspunkt sende på høring et forslag til forskrift om tildeling av nye tillatelser.

Det er besluttet at vederlaget skal være 120 000 kroner per tonn tillatelsen blir utvidet med. Vederlagets størrelse er ikke en del av høringen.

3.2 Vedrørende tildeling av økt kapasitet på eksisterende tillatelser i grønne produksjonsområder

3.2.1 Innledning

Utkastet til forskrift kapittel 3 inneholder regler for tildeling av **2 pst. økt kapasitet på eksisterende tillatelser i grønne produksjonsområder.**

Tilbudet fremgår av forskriften § 4, hvor det også fremgår at tilbudet kun gjelder eksisterende tillatelser i nærmere angitte produksjonsområder:

1. Område 1: Svenskegrensen til Jæren
2. Område 7: Nord-Trøndelag med Bindal
3. Område 8: Helgeland til Bodø
4. Område 9: Vestfjorden og Vesterålen
5. Område 10: Andøya til Senja
6. Område 11: Kvaløya til Loppa
7. Område 12: Vest-Finnmark
8. Område 13: Øst-Finnmark

Av utkastet til forskrift § 5 fremgår det at tilbudet om økt kapasitet skal offentliggjøres på Fiskeridirektoratets og fylkeskommunenes nettsider. Tilbudet skal offentliggjøres minimum 4 uker før fristen for å søke om kapasitetsøkning går ut. Dette skulle gi næringsaktørene tilstrekkelig tid til å vurdere om de vil takke ja til tilbudet.

Videre fremgår det av utkastet til bestemmelse minimumskrav til utlysningen.

Av § 6 fremgår hvor innehaveren av tillatelsen skal sende søknaden om kapasitetsutvidelse, som er til den fylkeskommunen der tillatelsen er registrert. Hvilken fylkeskommune dette er fremgår av tillatelsesnummeret.

3.2.2 Krav til sending og søknad

Det følger av forslaget til § 8 siste ledd at søknaden skal sendes på fastsatt skjema og minimum inneholde opplysningene nevnt i tredje ledd. Fiskeridirektoratet tar sikte på å utforme et elektronisk skjema som skal brukes. Eventuelle andre opplysninger det blir bedt om i søknadsskjemaet skal også fylles ut.

Søknaden skal leveres til fylkeskommunen innen 31. januar 2018, og søknader som blir sendt etter fristen vil ikke bli behandlet. I forskriften er det en uttømmende oversikt over ulike måter å levere søknaden på, felles for disse er at det er mulig å kontrollere sendetidspunktet.

Dersom aktøren velger å sende meldingen per faks, bør sendekvitteringen tas vare på. Ved elektronisk melding vil avsender også motta en automatisk tilsendt kvittering på at søknaden er mottatt. Dersom det er tekniske problem med mottak på myndighetenes side vil dette kunne spores, og fristen vil da bli utsatt. Legg merke til at det *ikke* er tillat å sende søknaden med ordinær post, blant annet fordi det er vanskelig å kontrollere tidspunktet for sending.

Ved oppmøte hos fylkeskommunen vil fylkeskommunen registrere mottakstidspunkt. Med oppmøte siktes det til personlig oppmøte eller oppmøte fra den aktøren sender for seg. Dette kan for eksempel være en ansatt eller et bud fra en kommersiell budtjeneste. Ved oppmøte skal søknaden være mottatt hos fylkeskommunen innen kl. 1500 på frisdagen.

3.2.3 Vederlag

I dagens marked blir tillatelser omsatt mellom næringsutøvere mot betaling. Ved vederlagsfrie tillatelser vil verdien av en tillatelse gå til den som omsetter tillatelsen i andre hånd, og ikke til fellesskapet. Det er rimelig at verdien av tillatelsen i hovedsak tilkommer fellesskapet og ikke den som blir tildelt den særretten en tillatelse representerer. De samme hensynene gjelder også når størrelsen på eksisterende tillatelser blir økt, og kapasitetsøkningen øker verdien på tillatelsene. I alle tildelingsrunder siden 2002 er det tatt vederlag og dette blir videreført nå, se utkast til forskrift § 7.

Vederlaget er satt til 120 000 kroner per tonn tillatelsen utvides med. For en tillatelse på 780 tonn MTB, hvor kapasitetsøkningen blir 16 tonn, betyr det at vederlaget blir 1 920 000 kroner. For en tillatelse på 945 tonn, hvor kapasitetsøkningen blir 19 tonn, blir vederlaget 2 280 000 kroner.

Det skal betales vederlag for utvidelse av tillatelser til utviklingsformål. Vederlaget for slik utvidelse betales når utviklingstillatelsen konverteres til en alminnelig kommersiell matfisktillatelse. I den forbindelse betales det et vederlag til staten på 10 millioner kroner (inflasjonsjustert), jf. laksetildelingsforskriften § 23 c. Fristen for innbetaling av vederlaget etter denne bestemmelsen er 90 dager (inkludert helligdager) etter endelig forvaltningsvedtak om tilsagn om kommersiell tillatelse. Departementet foreslår at det settes samme frist for innbetaling av vederlaget for kapasitetsutvidelser, jf. utkastet til forskrift § 7 annet ledd. Av samme ledd fremkommer det at dersom vederlaget ikke innbetales innen fristen, faller kapasitetsutvidelsen bort, og det samme gjelder utvidelser som følge av den kapasitetsutvidelsen som falt bort. Dette kan illustreres slik:

Oppdretter A aksepterer kapasitetsutvidelse på tillatelse Z i 2017, 2019, 2021 og 2023. Det betyr at tillatelsen får følgende utvidelser (basert på en utvidelse på 2 pst. hvert år):

2017: $780 * 1,02 = 796$ tonn (16 tonn utvidelse)
2019: $796 * 1,02 = 812$ tonn (16 tonn utvidelse)
2021: $812 * 1,02 = 828$ tonn (16 tonn utvidelse)
2023: $828 * 1,02 = 845$ tonn (17 tonn utvidelse)

Til sammen utgjør det 65 tonn utvidelse.

Dersom A ikke betaler vederlaget for utvidelsen i 2017 (men betaler vederlag for utvidelser i 2019, 2021 og 2023) ved konvertering vil tillatelsens størrelse etter kapasitetsutvidelsen bli:

2017: 780 tonn

2019: $780 * 1,02 = 796$ (16 tonn utvidelse)

2021: $796 * 1,02 = 812$ (16 tonn utvidelse)

2023: $812 * 1,02 = 828$ (16 tonn utvidelse)

Til sammen: 48 tonn

Med andre ord, ved å ikke betale vederlaget for 2017 "mister" oppdretter 17 tonn kapasitetsutvidelse, selv om tilbudet i 2017 var på 16 tonn.

3.2.4 Behandling av søknaden

Departementet forutsetter at søknadene blir behandlet kontinuerlig, og dette gjelder også søknader som blir levert før søknadsfristen.

Som det fremgår av § 9 er det fylkeskommunen i det fylket tillatelsen hører hjemme som behandler søknaden om kapasitetsutvidelse og treffer vedtak. Søknaden innleveres innen fristen, jf. annet ledd. For sent innkomne søknader skal avslås og vi oppfordrer derfor de som vil søke om å levere søknaden i god tid før fristen løper ut.

Det er i tredje ledd lagt opp til at det fastsettes en egen bestemmelse om hvordan manglende innbetaling av vederlaget eller dokumentasjon på innbetaling skal behandles. Vi understreker i denne forbindelse at kvitteringen for innbetalt vederlag skal gjelde gjennomført betalingsoppdrag, det er for eksempel ikke tilstrekkelig at det aktuelle beløpet er lagt til betaling i nettbank – det vil anses som manglende dokumentasjon. Forslaget innebærer at fylkeskommunen ved manglende *dokumentasjon* skal be Fiskeridirektoratet kontrollere egen konto, for å se om innbetalingen har skjedd innen utløpet av fristen. Dersom innbetaling er i orden, skal fylkeskommunen treffe positivt vedtak om også øvrige vilkår er oppfylt. Dersom vederlaget ikke er innbetalt eller innbetalt for sent er konsekvensen at søknaden blir avslått.

Fylkeskommunen skal gjøre positivt vedtak dersom søknaden oppfyller kravene som er stilt i § 5 og 6. Kapasitet som ikke tildeles vil bli utlyst i form av nye tillatelser.

3.3 Om tildeling av økt kapasitet på bakgrunn av unntaksbestemmelse

3.3.1 Innledning

Utkast til forskrift kapittel 4 gjelder tilbud om å øke kapasiteten, mot vederlag, på eksisterende tillatelser med inntil 6 pst. i alle produksjonsområder. Bestemmelsene i dette kapitlet utgjør det som vanligvis omtales som unntak fra handlingsreglene, jf. Innst. 361 S (2014-2015). Formålet med disse reglene, og en nærmere redegjørelse for valg av kriterier med videre, er redegjort for i departementets høringsbrev 24. juni 2016 kap. 7:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/c9a57b93b9a04cabb67665314dc3bbd6/horingsnotat.pdf>

Departementet har besluttet at det skal fastsattes egne bestemmelser for tilbud om unntak i 2017, se produksjonsområdeforskriften § 12, men har også varslet i høringsbrev 19. mai om at disse reglene i stor grad vil bygge på produksjonsområdeforskriften § 12. I nevnte høringsbrev ble det også redegjort nærmere for hvordan tilbudet om kapasitetsøkning etter unntaksreglene ville bli utformet, dvs. hvordan tilbudet om økt kapasitet skal beregnes. Høringsbrevet er tilgjengelig her:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing---forslag-til-endringer-i-forbindelse-med-implementering-av-nytt-system-for-kapasitetsjusteringer-i-havbruksnaringen/id2553982/>

Ettersom tilbud om kapasitetsøkning basert på unntaksbestemmelsene fordrer at oppdretter oppfyller visse vilkår, vil tildelingen av slik kapasitet være mer tidkrevende, både for oppdrettsselskapene og forvaltningen.

3.3.2 Nærmere om utlysning av tilbudet

Av utkastet til § 11 fremgår det at tilbudet skal offentliggjøres på Fiskeridirektoratet og fylkeskommunenes nettsider minimum 4 uker før søknadsfristen løper ut. Bestemmelsen inneholder også nærmere krav til utformingen av utlysningen, og kunngjøringen skal minimum inneholde:

- 1) Informasjon om krav som stilles til søknaden og frist for innsending,
- 2) Informasjon om vederlag og om innbetaling av dette
- 3) At det ikke er mulig å søke om kapasitetsøkning etter denne forskriften etter at søknadsfristen har gått ut.
- 4) At det er noe begrensede muligheter til å supplere søknaden etter at søknadsfristen har gått ut.
- 5) Opplysninger om søknadsgebyr

3.3.3 Produksjonsområder der økt kapasitet tilbys etter unntaksregelen

I "gule" og "røde" produksjonsområder vil oppdrettere som tilfredsstiller kriteriene for unntak bli tilbudt en kapasitetsøkning på 6 pst. I "grønne" produksjonsområder vil alle oppdrettere bli tilbudt en kapasitetsøkning på 2 pst. Spørsmålet som drøftes i dette kapitlet er om oppdrettere som tilfredsstiller kriteriene for unntak også i grønne områder skal tilbys en kapasitetsøkning på 6 pst. (totalt) – på lik linje med oppdrettere i gule og røde produksjonsområder.

Det fremgår av produksjonsområdeforskriften § 12 at *"uavhengig av miljøstatus i produksjonsområdet kan departementet gi tilbud..."*. Ordlyden kan tolkes slik at departementet kan tilby vekst i alle områder, inkludert områder med akseptabel miljøstatus (grønne).

I høringsbrevet 24. juni 2016 skriver departementet at: *"Intensjonen med unntak fra handlingsregelen er at tillatelser som er plassert i produksjonsområde hvor*

produksjonskapasiteten skal nedreguleres eller fryses, likevel kan vokse 6 % annet hvert år så lenge de oppfyller gitte kriterier..." Av høringsbrevet fremgår det altså at bestemmelsen som utgangspunkt er ment å kun dekke de gule og røde områdene. I høringsbrevet 19. mai 2017 ble det uttalt at: *"Det fremkommer også av § 12 fjerde ledd "at hver tillatelse ikke kan økes med mer enn 6 pst. i hver tildelingsrunde." Det betyr at en oppdretter ikke kan få vekst etter både § 11 (ordinær tildeling) og § 12 (unntaksbestemmelsen) på en enkelt tillatelse i samme tildelingsrunde, så fremt veksten som tilbys til sammen overstiger 6 pst. av tillatelsens pålydende."* Forskriftsteksten tar derfor høyde for at det kan tilbys vekst etter unntaksbestemmelsen også i "grønne" produksjonsområder.

Formålet med unntaksreglene er å opprettholde grunnlaget for det nye systemet, nemlig at det er oppdrettsnæringens påvirkning på det ytre miljøet som skal styre produksjonskapasiteten. En oppdretter som ikke påvirker eller bare i liten grad påvirker miljøet, skal få kunne vokse uavhengig av hvordan miljøsituasjonen ellers er i et produksjonsområde. Reglene bidrar også til å styrke incentivene til å redusere miljøpåvirkningen vesentlig – økonomisk sett vil det være stor forskjell på å måtte eks. redusere produksjonen med 6 pst. og øke den med 6 pst. I grønne områder er det sterke incentiver til å opprettholde en miljømessig god produksjon, og dermed sikre videre tilbud om kapasitetsøkninger. Også i grønne områder er det imidlertid viktig at det er noen som går foran, og at det gis incentiver til dette. Tilbud om en større kapasitetsøkning er et slikt tiltak, og det er således departementets vurdering at det gis tilbud om økt kapasitet basert på unntaksreglene i alle områder. Dette fremgår av utkastet til tildelingsforskrift § 12, hvor det ikke er inntatt geografiske begrensninger med hensyn til hvilke produksjonsområder tilbudet gjelder i.

Det neste spørsmålet er etter dette om tilbudet om de 6 pst. som gis til oppdrettere som oppfyller reglene om unntak skal "tas" av 6 pst. kvoten i et produksjonsområde. Her følger det av produksjonsområdeforskriften at *"Dersom produksjonskapasiteten i et produksjonsområde justeres opp etter denne forskriften, endres denne med 6 prosent totalt, inkludert økt kapasitet på eksisterende tillatelser og nye tillatelser."* Et annet syn vil innebære at den økte kapasiteten i et produksjonsområde vil kunne overstige 6 pst., og departementet foreslår ikke å endre på taket på 6 pst. Det samme fremgår av utkastet til tildelingsforskrift § 17 første ledd.

I praksis betyr regjeringens beslutning at det i grønne produksjonsområder, der det finnes aktører som tilfredsstillt kriteriene for unntak, vil være en mindre andel av det totale tilbudet som vil gå til nye tillatelser, og en større andel av det totale tilbudet som forbeholdes økt kapasitet på eksisterende tillatelser.

3.3.4 Kriterier for unntak

Det er i produksjonsområdeforskriften §12 gitt detaljerte regler for hvilke kriterier som stilles for kapasitetsøkning uavhengig av miljøstatus i det enkelte produksjonsområde, vi viser i denne sammenhengen også til [høringsnotat 24. juni 2016](#) kap. 7. Bakgrunnen for at departementet må fastsette egne bestemmelser for 2017, er blant annet prosedyrereglene i forskriftsbestemmelsen – som fordrer innsendelse av opplysninger i mars i søknadsåret – hvilket det nå selvsagt er umulig å overholde. For oppdrettsselskapene har det imidlertid fra januar 2017 vært klart hvilke *kriterier som må være oppfylt* for å få unntak, disse lyder:

"Uavhengig av miljøstatus i produksjonsområdet, kan departementet gi tilbud til innehaver av tillatelsen som har lokaliteter der

a) lakseluslarver ikke slippes ut i frie vannmasser, og dette er dokumentert for den sist gjennomførte produksjonssyklusen og samtidig for en periode på minimum 12 måneder av en uhildet faginstans, eller

b) det

1. var færre enn 0,1 voksne hunnlus per fisk ved alle tellinger i perioden 1. april til 30. september, eller at utslippet av egg og frittsvømmende stadier av lakselus til miljøet ikke er større enn det utslippet ville ha vært fra et tilsvarende antall fisk med et lusenivå på 0,1 voksne hunnlus i gjennomsnitt per fisk, og

2. behandlet medikamentelt mot lakselus ikke mer enn 1 gang under den siste produksjonssyklusen. Dersom produksjonssyklusen er kortere enn 12 måneder, forlenges perioden bakover i tid til 12 måneder men samtidig slik at hele produksjonssyklusen omfattes."

Disse kriteriene bør etter departementets syn, og i tråd med det som ble varslet før sommeren, i hovedsak også gjelde for 2017. Videre bør også de andre reglene som fremgår av produksjonsområdeforskriften § 12, og som omhandler hvordan størrelsen på kapasitetsøkningen som tilbys skal beregnes, legges til grunn for 2017, slik at det ikke nå introduseres nye metoder for å beregne tilbudet om økt kapasitet. Vi kommer tilbake til dette senere i høringsbrevet.

Vi foreslår imidlertid at tildelingen skal baseres på prestasjoner fra 1. februar 2017 og fremover i stedet for den siste produksjonssyklusen (m.a.o. vil prestasjoner fra 2016 altså ikke inngå). Forslaget bygger på at departementet mener det vil være mest rimelig å måle oppdrettsselskapene etter kjente kriterier, og kriteriene i produksjonsområdeforskriften § 12 ble kjent 17. januar 2017. Den siste produksjonssyklusen vil i mange tilfeller strekke seg lenger tilbake i tid enn 1. februar 2017. Forslaget er nedfelt i utkastet til tildelingsforskrift § 12 første ledd.

Spesielt med henblikk på kravet om medikamentell behandling, kan vilkårene for tildelingsrunden i 2017 synes enklere å oppnå da perioden er begrenset i forhold til produksjonsområdeforskriften § 12. Dette kunne vært oppveid ved å sette krav til at det i den gitte perioden ikke skulle gjennomføres noen medikamentelle behandlinger. Etter departementets syn bryter imidlertid dette med de kriteriene som næringen til nå har vært kjent med, slik at et slikt krav nå vil fremstå som urimelig.

Departementet understreker at tilbudet altså bygger på oppdretters tidligere "prestasjoner", og at det ved tildeling av økt kapasitet etter disse bestemmelsene ikke vil bli stilt vilkår i tillatelsene om at kriteriene for unntak må oppfylles også fremover i tid. Dersom kriteriene ikke blir oppfylt i perioden frem til neste kapasitetsøkning, vil tillatelsene som i 2017/2018 ev. får økt kapasitet på eksisterende tillatelser på bakgrunn av unntaksbestemmelsene, bli behandlet på lik linje med andre tillatelser.

3.3.5 Håndtering av falske positive og negative resultat

Hvorvidt vilkårene for kapasitetsvekst er oppfylt bestemmes av om lusenivået på den aktuelle lokaliteten ikke overstiger et visst nivå, jf. utkastet til tildelingsforskrift § 12. Lusenivået som kreves er lavt og det skal telles ofte, noe som innebærer risiko for falske positive og negative resultat. Departementet foreslår derfor at det i produksjonsområdeforskriften inntas bestemmelser som bidrar til å redusere risikoen for at tellemetodikken for lus feilaktig diskvalifiserer oppdrettere fra å kunne motta tilbud om vekst etter unntaksbestemmelsen. Veterinærinstituttet har på oppdrag fra departementet utarbeidet råd for å håndtere denne problemstillingen og i rapport datert 20. mars 2017 skriver VI: "På bakgrunn av resultatene fra Monte Carlo-simuleringene foreslår Veterinærinstituttet at en kan akseptere at en lusetelling overstiger grensen på 0,10 for gjennomsnittlig antall hunnlus per fisk ved tre påfølgende tellinger, men overskridelser ved fire tellinger på rad må anses som at lusetallet i gjennomsnitt er reelt høyere enn 0,10. På samme måte vil en observert verdi på 0,17 eller mer allerede etter én telling være å anses som at reelt nivå er mer enn 0,10. I løpet av 26 uker bør det være tillatt å overskride disse grensene maksimalt én gang uten at det oppfattes som en reell grenseoverskridelse."

3.3.6 Søknad om kapasitetsøkning og myndighetenes vurdering av søknaden

I utkastet til tildelingsforskrift § 13 er det inntatt nærmere opplysninger om at søknaden skal sendes en fylkeskommune, og når og hvordan søknaden skal sendes, samt hvilke opplysninger søknaden må inneholde, se for øvrig omtale av liknende bestemmelse i punkt 2.4.2. Merk likevel følgende som er særegent for søknader etter denne bestemmelsen:

Det vil etter all sannsynlighet oppstå tilfeller der en aktør søker om økt kapasitet etter unntaksreglene basert på prestasjoner på en lokalitet som er tilknyttet tillatelser registrert i en rekke fylker. Videre vil en aktør kunne tenkes å søke om unntak basert på ulike lokaliteter i ulike fylker. For å lette saksbehandlingen foreslår departementet derfor i utkastet til tildelingsforskrift § 13 første ledd at det kun skal innsendes en søknad per organisasjonsnummer. Har et selskap konsernbiomasse, skal det sendes en søknad på vegne av konsernet.

I bestemmelsens siste ledd er det inntatt særskilte krav til hvilket innhold søknaden skal inneholde. Foruten at søknaden skal føres på fastsatt skjema skal søknaden inneholde:

- 1) informasjon om hvilke tillatelser det søkes om kapasitetsutvidelse på
- 2) dokumentasjon på at vilkårene i § 12 er oppfylt. Oppdretter må med andre ord redegjøre for hvilken lokalitet eller hvilke lokaliteter kapasitetsutvidelsen søkes på bakgrunn av. Videre må det redegjøres for om det er kriterium a eller b i § 12 som er oppfylt, samt vedlegges dokumentasjon for dette.
- 3) søkers redegjørelse for samlet vektøkning på aktuelle lokaliteter, i henhold til kriteriene i § 12. I dette ligger at søker skal foreta en beregning av hvor stor kapasitetsutvidelse søker mener det skal gis tilbud om, og at beregningene skal underbygges med dokumentasjon. Som et minimum må det legges til grunn at

opplysningene som kreves etter akvakulturdriftsforskriften § 44 for perioden 1. desember 2017 og to år tilbake i tid må fremlegges (selv om myndighetene innehar disse fra før). En nærmere redegjørelse for hvilke dokumentasjonskrav som stilles vil bli gitt ved utlysningen av kapasitetsøkningen.

Etter utkastet til forskrift § 14 skal det betales gebyr for å søke om økt kapasitet etter unntaksbestemmelsen. Gebyret er kr. 12 000 og skal betales for hver lokalitet det søkes på bakgrunn av.

Av utkastet til forskrift § 15 følger det at det er fylkeskommunen der tillatelsen det søkes om kapasitetsøkning på som skal behandle søknaden. Hvilket fylke tillatelsen er registrert i følger av tillatelsesnummeret (vi gjør oppmerksom at en tillatelse kan være registrert i et fylke uten at tillatelsen nødvendigvis drives i dette fylket). I de tilfeller der søknaden omhandler tillatelser registrert i ulike fylkeskommuner, må fylkeskommunene koordinere saksbehandlingen.

Det følger av § 15 første ledd siste punktum at søknader som blir levert for sent, ikke vil bli behandlet. Departementet foreslår ingen dispensasjonshjemmel i forskriften, og fylkeskommunen vil således ikke ha anledning til å ta for sent innkomne søknader til behandling.

Søknader som er mottatt innen fristen tas under behandling, og etter utkastet til tildelingsforskrift § 15 annet ledd skal fylkeskommunen kontrollere at søknaden er komplett. Dersom søknaden innehar mangler, setter fylkeskommunen en rimelig frist for å rette opp disse. Departementet legger til grunn at fristen ikke i noe tilfelle bør overstige tre uker. Ved manglende retting, avslår fylkeskommunen søknaden.

Når søknaden er komplett, sendes søknaden Mattilsynets regionkontor, som vurderer om kriteriene for unntak er oppfylt – se utkastet til forskrift § 16 første ledd. Mattilsynets vurdering kan ikke overprøves av fylkeskommunen. Mattilsynets vurdering kan imidlertid påklages etter reglene i forvaltningsloven. Det er i tilfelle Mattilsynets hovedkontor som behandler klagen.

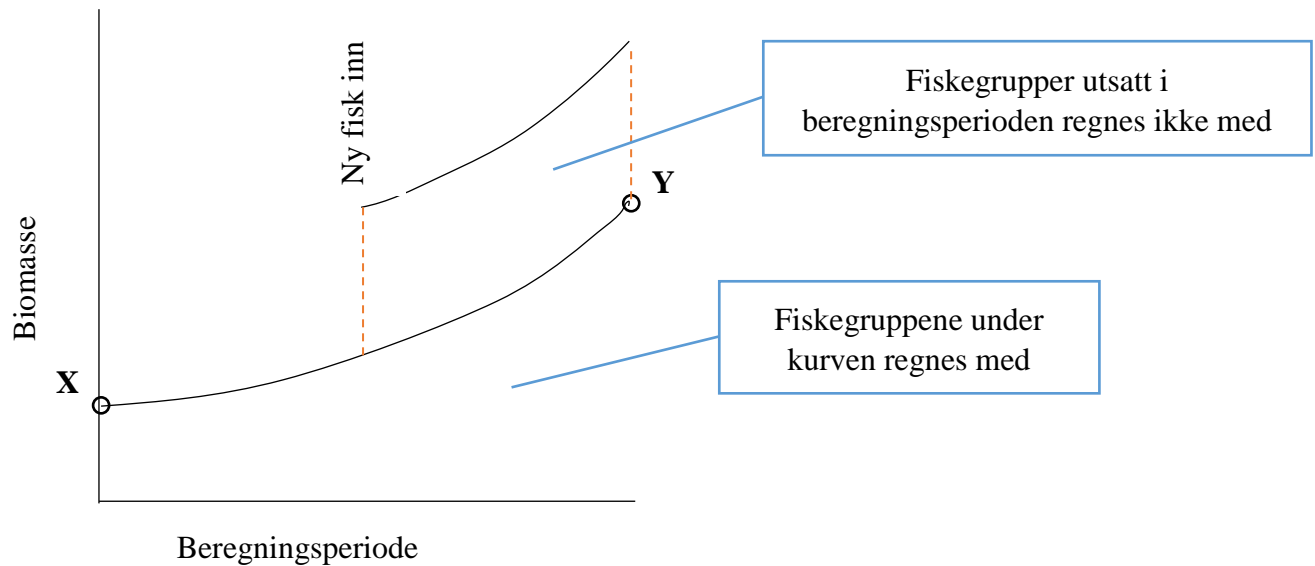
Dersom Mattilsynet kommer til at kriteriene for unntak er oppfylt sender fylkeskommunen ut tilbud om kapasitetsøkning, basert på reglene i utkastet til tildelingsforskrift § 17.

3.3.7 Beregne kapasitetsøkning for aktører som får tilbud om økt kapasitet etter unntaksregel

Kapasitetsjusteringer i det nye systemet skjer på tillatelsesnivå, mens det er situasjonen på lokalitetsnivå som avgjør om det blir vekst eller ikke etter unntaksregelen. Dermed oppstår spørsmålet om hvor stor vekst som skal tilbys, og dette ble drøftet i høringsbrev 19. mai 2017, se kap. 2.4.3. Departementet foreslår at det ikke gjøres noen endringer i reglene som ble fastsatt i etterkant av høringen.

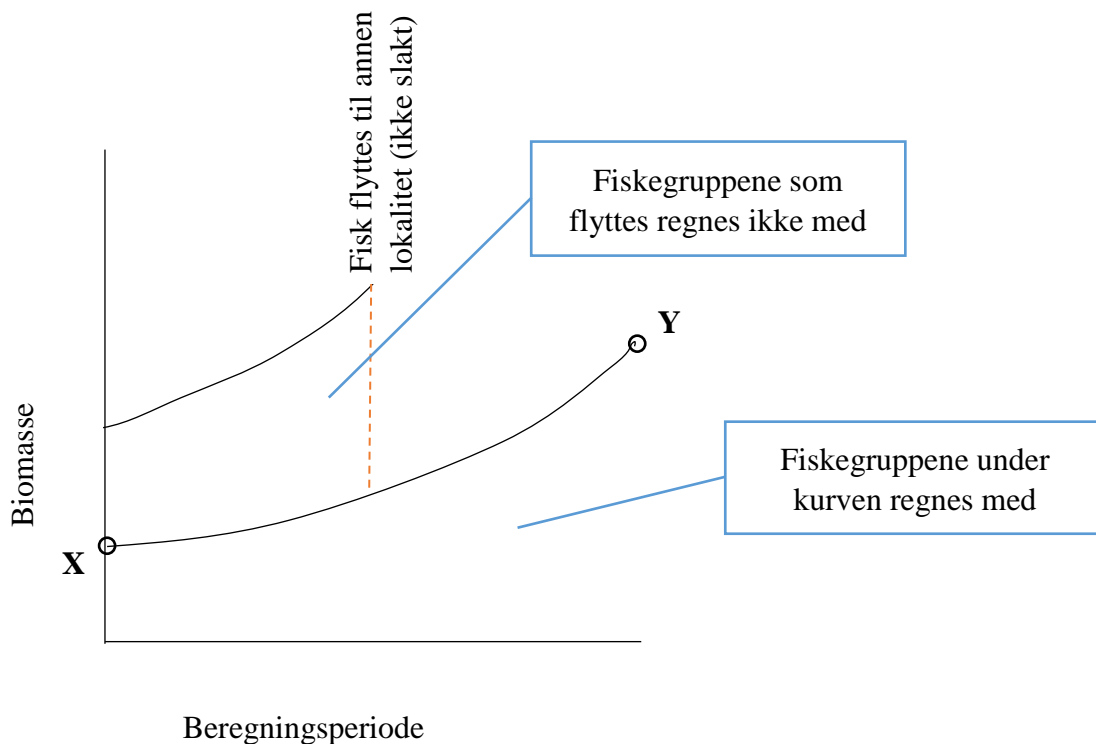
Utkastet til § 17 annet ledd tilsvarer etter dette produksjonsområdeforskriften § 12 tredje ledd, med den endring at departementet foreslår at perioden vektøkningen beregnes på bakgrunn av endres fra 1. februar i søknadsåret til 1. desember 2017 (og tilbake to år). Departementet har nedenfor utformet noen eksempler på hvordan beregningene skal gjøres:

Figur 1 – fisk utsatt i løpet av beregningsperioden

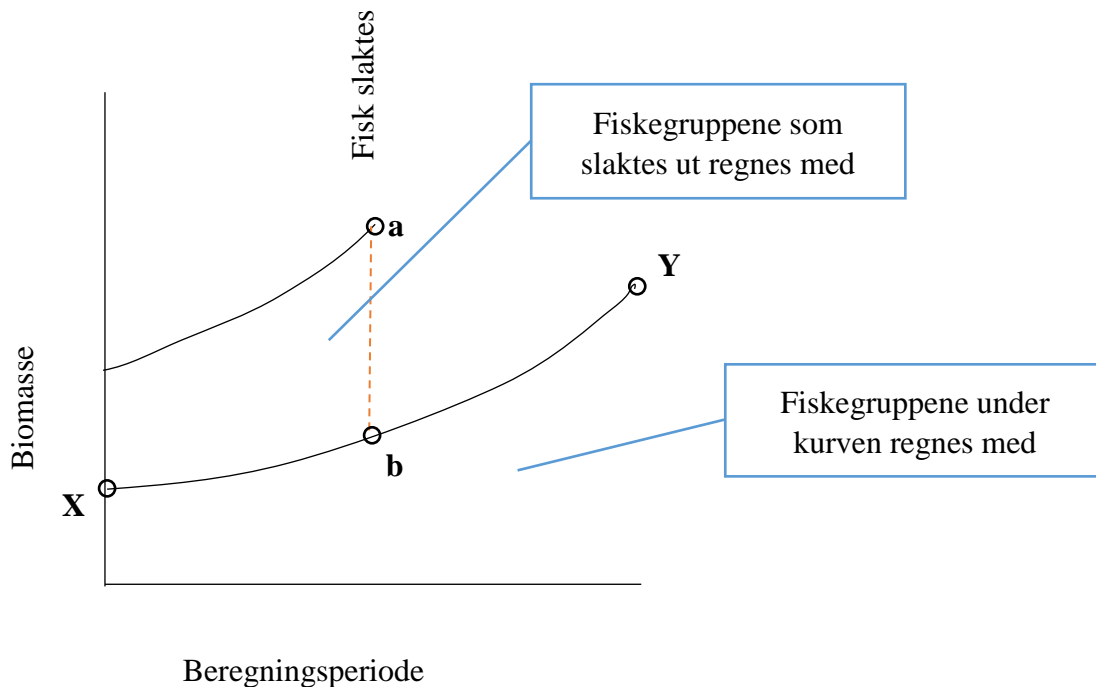
Figur 1 viser at fisk utsatt i løpet av beregningsperioden ikke medregnes. Dette gjelder imidlertid ikke settfisk flyttet til lokaliteten. Tilveksten i eksempelet tilsvarer avstanden mellom punktene Y og X.

Figur 2 – flytting i løpet av beregningsperioden

Figur 2 viser at fisk som er flyttet ut, men ikke slaktet, ikke medregnes. Tilveksten i eksempelet tilsvarer avstanden mellom punktene Y og X.

Figur 3 – utslakting i beregningsperioden

Figur 3 viser at fisk som slaktes ut tas med i beregningen. Tilveksten i eksempelet blir som følger: $Tilvekst = a - b + Y - X$

Dersom vi legger til grunn at tilveksten har vært 4835 tonn over de siste to årene (jf. utkastet til § 17 annet ledd nr. 4) gir dette en gjennomsnittlig tilvekst på 2417,5 t per år.

Normalutnyttelsen av en tillatelse er på om lag 1100 tonn HOG². Omregnet til levende vekt med omregningsfaktor 1,20³ blir det 1320 tonn rundvekt.

Regnestykket blir da: $2417,5/1320 = 1,83$

$1,83 * 780$ (standard tillatelse) $* 0,06 = 86$ tonn (etter avregning).

Legg merke til at ingen tillatelse kan økes med mer enn 6 pst., jf. utkastet til tildelingsforskrift § 17 første ledd. Dersom tilbudet om kapasitetsøkning overstiger 6 pst. av tillatelsens MTB,

² HOG: Head On Gutted (fisk som er sløyd, men ikke hodekappet).

³ Faktor hentet fra Tabell over offisielle norske omregningsfaktorer for fisk:

<https://www.fiskeridir.no/content/download/8447/103085/version/12/file/Tabell%20over%20offisielle%20norske%20omregningsfaktorer%20for%20fisk.pdf>

må tilbudet fordeles på flere av innehaverens tillatelser. I eksemplet ovenfor må tilbudet spres på to tillatelser.

3.3.8 Aksept av tilbud

Innehaver som mottar tilbud aksepterer dette ved å innbetale vederlaget for kapasitetsøkningen og deretter returnere svarskjema.

Vederlaget er 120 000 kroner per tonn tillatelsen utvides med, jf. utkastet til forskrift § 17 siste ledd. Bestemmelsene i § 7 tredje og fjerde ledd gjelder tilsvarende her.

Utkast til § 18 annet ledd, som bestemmer hvordan svarskjema kan innleveres, tilsvarer i all hovedsak § 13, se omtale ovenfor. § 18 siste ledd om håndtering av manglende dokumentasjon på innbetalt vederlag, tilsvarer § 9 tredje ledd, se også her omtale ovenfor.

3.3.9 Søknadsgebyr

Nærings- og fiskeridepartementet foreslår at det skal tas et gebyr på kr. 12 000 for søknader om kapasitetsøkning etter unntaksreglene. Slike søknader vil kreve saksbehandlingskapasitet hos det offentlige og det er rimelig at det tas gebyr. Dette gjenspeiles i utkastet til forskrift § 14.

Videre, dersom Mattilsynet, for å vurdere om kriteriene for unntak er oppfylt, finner det nødvendig å foreta tilsyn – bør det kunne ilegges ytterligere gebyr, se utkastet til forskrift § 16 siste ledd. Vi antar et slikt tilsyn i kun et fåtall tilfeller vil være nødvendig. Departementet foreslår at gebyrsatsene tilsvarer satsene som Mattilsynet ellers krever ved tilsyn etter forskrift 3. april 2017 nr. 426 om gebyr til dekning av utgifter ved tilsyn og kontroll med fiskehelse og fiskevelferd i akvakulturanlegg § 3, som lyder:

"Det skal betales et gebyr til staten til dekning av kostnader Mattilsynet har ved inspeksjon av akvakulturanlegg for tilsyn og kontroll med etterlevelse av regelverk om fiskehelse og fiskevelferd, når Mattilsynet bruker tre timer eller mer på inspeksjon. Inspeksjon inkluderer forarbeider, reise, inspeksjon og etterarbeid med rapportskrivning.

Når Mattilsynet bruker 12 timer eller mer på inspeksjon etter første ledd, skal det betales et gebyr til staten på kr 9 060.

Når Mattilsynet bruker fra seks opp til 12 timer på inspeksjon etter første ledd, skal det betales et gebyr til staten på kr 4 530.

Når Mattilsynet bruker fra tre opp til seks timer på inspeksjon etter første ledd, skal det betales et gebyr til staten på kr 2 265."

Departementet foreslår at det ikke tas gebyr for behandling av søknad om 2 pst. økt kapasitet i grønne produksjonsområder. Slike søknader krever relativt lite saksbehandlingsressurser.

3.3.10 Klage på tilbud

Tilbudet om kapasitetsøkning kan påklages etter forvaltningslovens regler for enkeltvedtak. Klagefristen er tre uker, jf. fvl. § 29. I utkastet til § 19 er det inntatt bestemmelser som regulerer konsekvensene ved innlevering av klage innen klagefristens utløp.

Departementet foreslår at fristen for å akseptere tilbudet om kapasitetsøkning og å innbetale vederlaget suspenderes i perioden klagen behandles. Dersom fylkeskommunen kommer til at tilbudet om kapasitetsøkning skal endres på bakgrunn av klagen, sender fylkeskommunen ut et nytt tilbud etter reglene i § 17. Mottaker av tilbudet får da nye tre uker på å vurdere dette tilbudet. Dersom mottakere ønsker å akseptere tilbudet forholder han seg til utkastet til forskrift § 18, dvs. at mottakere av tilbudet innbetaler vederlaget og sender inn svarskjema der han aksepterer tilbudet.

Dersom mottakeren av tilbudet igjen ønsker på å påklage tilbudet, sender mottakeren inn klage etter § 19.

4. Avsluttende bestemmelser

Gjennom utkastet til § 19 har departementet innskrenket fylkeskommunens anledning til å sette ev. vilkår til tildelingen av økt kapasitet. Forslaget til bestemmelse er således i praksis en instruks til fylkeskommunene.

5. Økonomiske, administrative og miljømessige konsekvenser

5.1 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forskriften innebærer at det vil bli tildelt økt kapasitet til produksjon i norsk lakse- og ørretoppdrett. Tildeling av inntil 2 pst. økt kapasitet på eksisterende tillatelser vil gi muligheter for økt produksjonsvolum for den enkelte næringsutøver. For de aktørene som tilfredsstillter kriteriene for unntak gis det tilbud om 6 pst. økt kapasitet, med dertil større potensial for positive økonomiske virkninger.

Basert på tall fra Fiskeridirektoratet tilsier 2 pst. økt kapasitet i grønne produksjonsområder en vekst på om lag 0,97 % av samlet tillatelseskapasitet, dvs. ca. 7 900 tonn MTB. Dette er fordelt mellom produksjonsområdene jf. tabell 2. Den samlede kapasitetsøkningen i forbindelse med fargeleggingen, inkludert andelen som skal lyses ut i form av nye tillatelser på et senere tidspunkt, framkommer i tabellens siste kolonne. Tabellen inneholder ikke anslag på kapasitetsøkning på bakgrunn av unntaksreglene. I den grad lokaliteter i gule og røde produksjonsområder omfattes av unntaksreglene kan det øke den samlede veksten. Videre vil andelen av kapasitetsøkningen som tilbys som økt kapasitet på eksisterende tillatelser kunne øke i den grad lokaliteter som omfattes av unntaksreglene befinner seg i grønne produksjonsområder.

Tabell 2: Tillatelsesbiomasse i produksjonsområdene og tilbudt økt kapasitet

Produksjonsområde	Tillatelses- biomasse (tonn MTB før vekst)	Andel av tillatelses- biomasse (før vekst)	Tilbudt økt kapasitet (pst. av samlet biomasse)	Tilbudt økt kapasitet (tonn MTB)	Samlet vekst inkl. nye tillatelser (tonn MTB)
1: Svenskegrensen til Jæren	18 525	2,27 %	0,05 %	371	1 112
2: Ryfylket	42 120	5,15 %	-	-	-
3: Karmøy til Sotra	94 458	11,55 %	-	-	-
4: Nordhordland til Stadt	105 105	12,85 %	-	-	-
5: Stadt til Hustadvika	51 610	6,31 %	-	-	-
6: Nordmøre og Sør-Trøndelag	127 660	15,61 %	-	-	-
7: Nord-Trøndelag med Bindal	52 260	6,39 %	0,13 %	1 045	3 136
8: Helgeland til Bodø	69 836	8,54 %	0,17 %	1 397	4 190
9: Vestfjorden og Vesterålen	64 350	7,87 %	0,16 %	1 287	3 861
10: Andøya til Senja	56 748	6,94 %	0,14 %	1 135	3 405
11: Kvaløya til Loppa	41 259	5,05 %	0,10 %	825	2 476
12: Vest-Finnmark	77 970	9,53 %	0,19 %	1 559	4 678
13: Øst-Finnmark	15 888	1,94 %	0,04 %	318	953
Totalt	817 789	100,00 %	0,97 %	7 937	23 810

I forbindelse med utarbeidelsen av høringsbrevet datert 24. juni 2016 ble det utarbeidet en oversikt antallet lokaliteter som oppfylte kriteriene, som var 46. Det er ikke grunn til å tro at tallet er vesentlig annerledes nå. Hvor stor kapasitetsøkningen vil bli på bakgrunn av unntaksreglene er uansett usikkert, blant annet fordi tilbudet om økt kapasitet vil beregnes på bakgrunn av produksjonen på lokaliteten, noe som vil kunne variere fra år til år. Videre kommer det til fradrag fisk som flyttes inn og ut av lokaliteten underveis i en produksjonssyklus. Det er dermed ikke mulig for departementet, uten å gjennomføre et uforholdsmessig stort arbeid, å få kartlagt en antatt kapasitetsøkning på bakgrunn av unntaksreglene. Mest sannsynlig vil den totale kapasitetsøkningen som følge av økt kapasitet etter unntaksreglene være relativt beskjeden.

Tildeling av økt kapasitet krever ressurser hos offentlige etater. Dette gjelder særlig hos fylkeskommunene. Tildeling av økt kapasitet til fast pris er imidlertid en effektiv måte å tildele økt kapasitet på. Tildeling av økt kapasitet på bakgrunn av unntaksbestemmelsene vil kreve ressurser også hos Mattilsynet og Fiskeridirektoratet. Samtlige kostnader dekkes innenfor eksisterende rammer.

Tildeling av økt kapasitet skjer mot et vederlag på 120 000 kroner per tonn, og vil gi inntekter til stat, fylkeskommuner og kommuner. 80 pst. av vederlaget vil fordeles gjennom havbruksfondet, og vil derfor tilfalle fylkeskommuner (12,5 pst) og kommuner (87,5 pst). Dette vil gi inntekter til alle kommuner og fylkeskommuner med klarert lokalitetsbiomasse i sjøvann. Det er vanskelig å si noe sikkert om hvor store inntektene vil bli, da det er ukjent hvor mange som vil takke ja til tilbudet om økt kapasitet og hvor mange som oppfyller

kriteriene for unntak. Tildeling av 2 pst. økt kapasitet på tillatelser i grønne produksjonsområder til det fastsatte vederlaget kan gi en samlet inntekt til det offentlige på inntil om lag 950 mill. kr. Inntekten fra tildeling av økt kapasitet på ev. tillatelser omfattet av unntaksbestemmelsene vil komme på toppen av dette. Kapasitet som ikke tildeles etter denne forskriften i grønne områder vil bli tildelt som nye tillatelser gjennom auksjon, slik at det til sammen vil bli tildelt 6 pst. økt kapasitet i hvert grønne produksjonsområde. Det er ventet at auksjonene vil gi inntekter til stat, fylkeskommuner og kommuner som overstiger inntektene fra vederlag for tildeling av økt kapasitet på eksisterende tillatelser.

For næringsaktørene vil tildelingen av økt kapasitet kunne bidra til høyere produksjon og større inntjening, men det må betales vederlag til staten for retten til høyere kapasitet. Høyere produksjon bidrar normalt også til ringvirkninger i form av økte innkjøp av smolt, fôr og andre innsatsvarer. Videre vil økt produksjon kunne bidra til større aktivitet ved slakterier og videreforedlingsanlegg. I den grad tilbud om økt kapasitet anses som økonomisk gunstig, kan det i tillegg stimulere til på sikt bedret miljømessig drift i alle produksjonsområder, innenfor rammene av det nye systemet for kapasitetsjusteringer.

Næringsaktørene vil måtte bruke administrative ressurser, om enn i begrenset grad, for å søke om økt kapasitet. Departementet antar ressursbruken i stor grad vil medgå til å vurdere om vederlaget som staten har satt er akseptabelt. Det er imidlertid svært vanskelig å på forhånd tallfeste virksomhetens kostnader i denne forbindelse, og ressursbruken vil også variere stort mellom ulike selskap.

En søknad om økt kapasitet på bakgrunn av unntaksreglene vil kreve noe større ressurser hos oppdretter, blant annet fordi søker må sette seg inn i det mer komplekse regelsettet som gjelder for tildeling av slik økt kapasitet, herunder må oppdretter samle informasjon og gjøre rede for at kriteriene for å motta tilbud er oppfylt. Så vidt departementet kan forstå, skal imidlertid all informasjon som er nødvendig allerede være tilgjengelig i oppdretters fagsystemer. Å beregne hvilket tilbud om økt kapasitet oppdretter mener seg kvalifisert til, vil også kreve sammenstilling av data. Det er krevende å gi et konkret anslag på kostnadene som vil pådras for oppdretter i forbindelse med tilbud om økt kapasitet. Nedsiden er imidlertid begrenset, ettersom oppdretter står fritt til å la være å søke om økt kapasitet.

Søker skal betale gebyr til statskassen for søknader om økt kapasitet etter unntaksbestemmelsene. Gebyrsatsen er 12 000 kroner, som for andre søknader som gjelder tillatelser til akvakultur, jf. forskrift om gebyr og avgift i forbindelse med akvakulturvirksomhet. Det skal betales gebyr for hver lokalitet som oppfyller vilkårene og som det søkes om kapasitetsøkning på bakgrunn av. Dersom det er rundt 50 lokaliteter som oppfyller vilkårene, og alle søker, vil dette innbringe ca. 600 000 kroner i gebyr.

Forslagene i dette høringsbrevet vil ikke ha særskilte konsekvenser for det samiske folk.

5.2 Miljømessige konsekvenser

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal legges til grunn ved utøving av offentlig myndighet, og vurderingen skal fremgå av beslutningen, jf. naturmangfoldloven § 7. Et

høringsbrev er ingen beslutning i naturmangfoldloven § 7 sin forstand, men departementet finner det likevel naturlig å kort redegjøre for de miljømessige konsekvensene av forslaget.

Tildeling av økt kapasitet vil alltid innebære en økt risiko for ville laksebestander, spesielt med tanke på påvirkning fra lakselus. Tildelingen av økt kapasitet skjer imidlertid i områder der er vurdert å være rom for dette basert på det beste vitenskapelig grunnlaget. Vi viser i den forbindelse til rapport fra ekspertgruppen som har vurdert de enkelte produksjonsområdenes status og råd fra styringsgruppen, jf. kap 2.1 i dette høringsbrevet. Kravet til kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldloven § 8 er oppfylt.

Det er i vurderingen av det enkelte områdets miljøstatus lagt til grunn en konservativ og forsiktig tilnærming. I denne sammenheng er det også hensyntatt mangler i kunnskapsgrunnlaget og betydningen usikkerhet kan ha for vurderingen av hvilken påvirkning havbruksnæringen kan ha på ville laksebestander, jf. naturmangfoldloven § 9 om føre-var-prinsippet.

Det nye systemet for justering av produksjonskapasitet i norsk lakse- og ørretoppdrett, der næringens samlede påvirkning innenfor et produksjonsområde vurderes, bygger på prinsippet om samlet belastning, jf. naturmangfoldloven § 10. Norsk lakse- og ørretoppdrett påvirker miljøet også på andre måter enn utslipp av lakselus, herunder gjennom rømming av oppdrettsfisk og utslipp av næringssalter, legemidler, klimagasser mv. Håndteringen av disse og andre utfordringer er nærmere drøftet i [Meld. St. 16 \(2014-2015\)](#) kap. 6.1 og 10.2.

Ved eventuelle søknader om nye eller utvidede lokaliteter vil det på ordinært vis bli foretatt en vurdering av miljømessige spørsmål.